

دیک و صنعت

بیمار لگان یاز و

لرنی او ز گار تورگه

اداره اختیار لیدر.

باص امغان یاز و لار

کیر و قایتار و لمان.

مار قمسن خططر

قوول ایداماز.

آدرس آماشتر

رغه ۱۲ تین آذرن.

آدریسنسی آچق

بیاز و لرنی او توله

آدریسنسن مقاللار

درج ایداماز.

ولولا دفع الله الناس بعضهم بعض لهدمت صوامع
وبیع و صلوات و مساجد یذکر فيها اسم الله
کثیرا ولینصرن الله من ينصره ان الله لقوى عزیز

زمان تأسیسی ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه، سندہ

دوامی ۳ زج سنه

اور نبورغ ایچون

سنه لاث بہاسی ۳ صوم « تین

یارم سنه لگی ۱ » ۵۰

اوچ آیلغی. ۱ »

چیت شهر لورکه

سنه لاث بہاسی ۴ صوم « تین

یارم سنه لگی ۲ »

اوچ آیلغی ۱ » ۲۰

بر آیلغی. ۰ » ۵۰

چیت مملکتلرکه

سنه لاث بہاسی ۵ صوم « تین

یارم سنه لگی ۳ »

اوچ آیلغی ۲ »

اور نبورغ روزرال « دین ر

ومعیشت « تلیفون نور ۲۸۹

بوه ملاج

۱۲ تین هفتده برمتبه نشر اولنان دینی، فنی، ادبی و سیاسی روزنالدر

شهر ایچی شا کردار ینه یلغه ۲ روبله ۵۰ تین چیت شهر شا کردار ینه یلغه ۳ روبله دره.

فهرست

مسئله

ترقيق الراء.

تیلیفون و اسٹھ سیلہ شهادت

حقسز هجو مگه جواب

رد الانقلابیون

حج کمگه فرض

دیامز دینمز

حریت مطبوعاتدن استفاده

تولی خبرلار

خارجی خبرلار

اور نبورغ خبرلری

اداره دن جواب

محترم محرر افندي:

تو بانده گی سؤ المز گه (دین و معیشت) مجل سملکه

جواب یاز مقکزنى او تندم ذ. ش. ص.

سؤ ال زوجى متوفی اولان خاتوننک، عدق تمام بولغانلىڭ بعدىن

زنادن حامله او لور سه حال حملندره بىر كىمسە گە زکاح

قىلوب بىر مك جايىز مى؟ زکاح بعدىن و طى (يقىنلىق)

قىلوب جايىز مى؟ نفقەسى ئايرو اوسىوند لازم بولمى؟

اداره.

زنادن بشقە سبب ايله حامله بولغان خاتوننى زكا حل

مق جايىز بولمسىدە زنادن حامله بولغان خاتوننى زكا حلە

مق جائز لگى حقنده عبارە ظاهر الرواية بولغان

تون بو ينچه طالق آطفانچه شیطانلار شیدللی بیوشەلر.
بو خصوصىدەدە امام و علماء الرمز سکوہ اىتەلر. شەرعا
بۇنىڭ حكىمى نچوک؟ اوشبو ايکى مسئۇلگە آچق جواب
ياز مەڭىزنى تىكار اوتنىم.

ادارە

١ نچى سؤالنىڭ جوابى - اشر بە بايانىدە فتوى امام
محمد رحىمە الله قولىمەدر. آنڭ قولىمەن بىناء كوبى
ايسىرته تورغان نرسەنەن آزىنى اىچۈدە حر اىمدى.
ايسىرگان كېشىگە حد لازمىدە. (الفتوى في زماننا
بقول محمد رحىمە الله تعالى حتى يجد من سكر من
الاشربة المختلفة من الجبوب والعسل واللبن والتين.
لان الفساق يجتمعون على هذه الاشربة في زماننا
ويقصدون السكر والله بشر بها كذا في التبيين)
هندييە ج ٥ ص ٣١٢ .

٢ نچى سؤالنىڭ جوابى - بو مسئۇلگە ايکىن تورلى
حرام جىنالغان اولا بىو اوزى تلىي اولدىغى اىچۈن
حر اىمدى. ايکىنچى اجنبىنىڭ اجنبىيەگە واجنبىيەنڭ اجنبى
گە نظرلىرى اشتىقادىن امین اوامدىقلەرنىدە قطعىدا حرام
در. ايکىسىدە جىوالغان بو لغاچ بولىلە جىونلار بوتۇنلار
حرام بولەدر.

صاحب مكتوبىنىڭ دىدىيىكى كېيى علماء كرام بىو خصو
صارى اهمال ايتىما يوب و عظ و نصيحت و قىتلەندە بولىلە
اشلەرنىڭ اوزلىرىنىڭ حرام ايدىكىنى و بۇندىن تولد ايدى
چىك فتنە و فسادلارنىڭ دخى كوبايىھە جىلار يىنى نظر اعتبارە
آلوب سوپلاسەلار بلىكە هوام ناسنىڭ طىلۇلار يىنه سبب
اولور لىر ايدى.

ترقيق الرأ

محترم محرر افندى؟

اوшибو مقال مزنى معيشت دە درج ايدىوب مىزىمەت
اينىكىزى جىناب كرمىزىن تو بانجىملەك ايل اوتنە من.

متون كتابلار يىنك هر قايوسىنە واردە. (وصىح نكاح
حىلى من زنا لا من غيره وان حرم دوا عليه حتى تضع
در المختار فى المحرمات .

اما وضع حمل قىلغانچى وطى ودوامى وطى جايز
تو گلدر حر اىمدى. نفقەسىدە واجب توكلدر . اگر
نكاھلاناچى زانى اوزى بولسىدە بارچەسىدە درستىدە .
نفقەسىدە واجبدر . (فروع لو نكىھما الزانى دل لە
وطئها اتفاقا ولولىدە ولزمه النفقة)
در المختار فى المحرمات

محترم محرر افندى!

تو بايانىدە ياز لغان سؤاللىرىمە آچىق جواب ياز
مەنڭىزنى اوتنىم. محمد نور قانىيف .

١ نچى سؤال بىزىم كاسم طرفىدە بوزە قىرىيەدە بوزە
دىگان بىر اىچەلەك مشىور. بوزانى طوپىردىز زور
راق ضيافتىردىز اىچەلەر. بونى يورطە اوىزدىن صالحە
قاتشىرىوب پشىرلىر. بولىنە بىر سوچىلە بولە
در. نە قىلر اىچولسىدە ايسىرتىمىدە. اما بونى بوزە
حالىدە استعمال ايتىمايلر. بولۇقا قولماق قوشە لىر. قو
لاماق قوشقاندىنصولك كۈبرىك اىچولسىدە ايسىرتە در.

لكن آرافى قدر ايسىرتوب بېيۈش قىلىمايدىر:
شوشى بوزانى اىچو شرعا درست بولۇرمىكان؟
امام و علماء الرمز شىركار اواسون وعظ ونصيحت اىتە
ار. لكن بوزە توغرىسىدە بىر سوزىدە ايتىمىلىر، اگر
بوزە اىچارگە يارامى تورغان نرسە بولسىدە خلقىدە يارا
مغانلىقىنى آڭلا تورغەتىوشلى بولسىدە كىركايدى. هم عوام
خاقىندىن «حضرتلىر منع قىلىمايى بىت درست بولماسى
منع قىلىورلار ايدى» دىب اىتۇچىلىرىدە بار.

٢ نچى سؤال شولۇق بىزىم كاسمە طوپىردىز قىزلىر
كىچەسى دىگان جىونلار بولەدر. بوكىچەدە يېكتلىر قىزلىر
بىر گە جىنالاوب پارلىب پاراب بېيۈشەلر بىنى بىر يېكت
قارشوسىنە بىر قىز چغۇب بېيلار، اما تو تۈنۈشوب تا
نسوفە قىلىمايلر. حتى بى جىوننىڭ قىزغىنى قارامغە خال
تون بالاچاغاسون جىناب آلوب بار و چىلىرىدە بولاشونلار

یو فسه سز نک مطالعه چه بو اغانده مثاللرني آلم شدر و گهده حاجة یوقدر. شول او لگى (ار جعی ام ارتا بوا ملن ارتضی) مثاللر يله ده بحثکن وارد او اور ایدى. زپرا مذکور مثاللرده احد الامرین طابلغاندر. یعنی کسره عارض بولماو چیلغى طابدما سده حرف استعلامدن قبل بولماو چیلغى طابلغاندر. بناء عليه بو مثاللرده ترقیق را قیلو نسے كرلڭ دیسەئن اورنى بو لور ایدى. ولکن الامر ما قلتناه.

تیلیفون و اسٹھسیلە شهادە

اداره گە کیلگان خصوصى بىر مكتوبىن تو بانلگى عباره ار مندرج ایدى: «تاتار او بى قرييەسىنده اوچ اير ايکى خاتون پنجشنبه كون كىچ قبىل غرو بىه هلال شوالى كوروب شهاده وير مشرلر. اماملىرى قبول ايدوب كورشى قرييەلرى بازارنى او بىغە كىياوب بوداملا گە تیلیفون واسطه سيلە شهاده وير مشرلر. ينه شول و قىتك بوا او يازى قرق صدق قرييەسىنده اون اير اوچ خاتون هلال شوالى كوروب اماملىرى گە شهاده وير مشرلر. آنلىرىند كورشى وولىتنوى پر او لىينى سنداغى تیلیفون ايل بوا داملا گە خبر وير مشرلر. بوا داملا شهادتلرىنى قبول ايدوب اطرافى گە قرييەلر خبر كونبرىش» العىدة على الرأوى شوشى مكتوبىنڭ مضمونى كوره بواشك، داملا نور على حضرت، تیلیفون واسطه سيلە شهادتى، قبول اينمش. لكن شو عىمى؟ دىگلەم؟ سو زىنە داملا نور على قبول اينكچ شرعى او ملاسونى؟ استفهامىلە جواب، شرعى او ملدىغىن دن بوكسوسى فارئىن كر امك خصوصىلە علماء اعلامك انظار عالىلرىنى عرض ايدەرك داملا نور على حضرتىندە (شاید بو واقعه حق ايسە) تیلیفون واسطه سيلە ويريلان شهادتلرىڭ موجب ياخود مصحح حکم شرعى ايدىكىنە دليلكىز نەدر؟ دىه سؤاله ديانىت اسلامى دىنامىنە حقىز اولشە كرلە.

بىز نىڭ ترقىق رأ خصوصىلە يازغان مقالە مزگە نظر مرعىت ايلە نظر ايدوب شونقا جو ابا ٣٨ نىچى نو- مر معىشت ده توجىھ عاليكىز منظور مز اولوب لكن اول توجىھ گە او زمۇنڭ فهم فاصلە مز غە بناء قناعت قىلە، آلمادق.

چونكە عبارتنى شول رو شده توجىھ قىلىنسە ما قبلى كسرەلى او لagan رأ ساكنەنى ترقىقىڭ احد الامرین ايلە مشروط بولماقلىغى عبارتىن مستفاد بولەدر. برسى حرف استعلامدن قبل بولماز سزاقي، ايکىچى ما قبلى نىڭ كسرە سى عارضى بولماز سزاقي.

بناء على هذا «مرصاد» او خشاشلىلر ده رأى ترقىق قىلىنسە كرلە چونكە احد الامرین متحقق او لوب شرط طابلا در. حرف استعلامدن قبل بولماز سزاقي طابدما سه ده كسرەنڭ عارضى بولماز سزاقي طابلغان.

بس بىز نىڭ فهم يېتىگان يۈرمىز قايدى در، تنبىھ ايتىمە كۆزى كمال رجا ايلە راجىمن.

يىكى شاشىدە امام عبدالولى سبع الله او غلى اداره.

سز (او كانت الكسرة ليست اصلا) ده (او) حرفى او ز معناسىنڭ استعمال ايدوب احد الامرینى شرط اين سز اىكان حالبى كە شراحلرنىك بىانىنە كوره او (او) نىك (واو) معناسىنە او لىديغى آڭلازى در. فعلى هذا ما قبلى مكسور او لوب كندىسى ساكن او لان رانلىك ترقىق ليچون ايکى شرطىڭ ايكسىنڭ تتحقق لاز مىدر. (فترقيق الرأى الذى بعد كسرة مشروطة بعدم كون حرف الاستعلام بعدها وبعدم كون الكسرة عارضية فإنها اذا وجد حرف الاستعلام بعدها تفخم وكذا اذا كانت الكسرة عارضية او منفصلة فانها تفخم فالقىدان عدميان ما ناعان كما اشار اليه ابن المصنف الا ان مئال كلام زكريا الى ان الثانى قيد اثبات لان نفى النفي يفيد الا ثبات فى صير التقدير او كانت الكسرة اصلية فيؤخذ حكم العارضية بالمفهوم من الشرطية) على القارى ٣٧ صحيفە

اوطار حکم شرعی اولدیفی کبی و قوع طلاقه حکمه بر حکم شرعیدر. و جوب اوطار ایچون ایکی شاهدنک تیلیفون واسطه سیل شهادتی کافی او لورس و قوع طلاق ایله بر قاضینک حکمنه ده شولوق تیلیفون واسطه سیل شهاده کفایه قیمسه کرک. والا ترجیح بلا مر جع. حالبو که صوکی حکمگه اویله شهادتی کفایه قیلدنه کیملرنک خا تو ننی کیملر طلاق قیلمز لر؟ و تیلیفون واسطه سیل شهاده ویره جک نینداين شاهدلر طابو اماز؟ بو عالده بو دیونک امثالی و حتی بوندن دخی بد تر مفاسدلر نک عدم و قوع سندن نچک امین اولور مز.

فعلى هذا بنور على حضرتك بو اشنی بر اثر زلة و بيك كوب فسادرغه مبدأ وامت اسلاميه آرا سنده نیچه سوری فتنه لرگه يول ياصامق بوله دیب آکلیمز. شونک ایچون مومن ایه جنابلنکن تیلیفون واسطه سیل شهادتک مصحح حکم شرعی ایدیکن ادله شرعیه ایله اثبات قیلوینی و کوسته دیکمز عباره لر ایله ایراد ایدکمز اعتراض رغه جواب بیر ولرینی دیانت اسلامیه نامنه استر حام ایده مز.

حقوص هجومنه جواب

رشید افندینک «باق روایة يازام» دیب مجھول بو تفسیر و حدیثن عربی عبارتلر يازوب «مو» سزگه فقیاء عظام سوزی مونه سزگه علماء سوزی دیب سیکره سیکره يازغان سوزاری بو مجھول تفسیردن بو مجھول فالنک مجھول فقهادن نقل اینکان سوزاریدر. حدیثن يازغان عبارنه که عاصی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نک مؤلفة القلوب گه صدقه ویر دیکیدر. بو ایسه هر کمنک معلومیدر. لکن اول وقت نزول وحی وقته اولوب ایکنچی و حینک نزد لیل او لکی و حینک مبدل بوله نورغان و قنیدر. بو حکم آخر الامر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نک معاذ رضی الله عنه گه خطابا (خذها من

اطفا و تنزلا داملا حضرتله بوسالمزه جواب ویره جکنه قانعه مز. فقط جوابه تنزل ایتدکلر نده تو بانه یاز یله حق عباره و تعریفلر خصوصیه ده براز سوز یاز مقلری اقصای آمالمز در. معلوم فاضلانه لریدر که شهادتی عنایه ده (اخبار صادق فی مجلس الحکم بلطف الشهادة) دیه تعریف ایدلمشدر. کفایه ده ایسه (اخبار بصدق مشروطاً فیه مجلس القضاء) دیه تعریف ایدلمشدر. مکذا فتح القدير ده اخبار صدق لاثبات حق بلطف الشهادة فی مجلس القضا دیه تعریف ایدلمشدر. بو تعریف یفلو دن بزم آثلا دیقمه کوره شاهدنک مجلس قضا ده حضوری شرطی.

و بوندلر دن بشقه شور واما شرعا بایط ادائیها فاربعة انواع منها ما يرجع الى الشاهد. ومنها ما يرجع الى نفس الشهادة ومنها ما يرجع الى مكانها ومنها ما يرجع الى المشهود به . . . . واما ما يرجع الى مكانها واحد هو مجلس القضاء) ج ٧ ص ٤٥٢ ده. بعمر الرأیق عباره می مکان شهادتک مجلس قضا ایدیکنی صراحة ایتوب توره در. دخبله هندیه ج ٣ ص ٤٥٢ ده (ولو سمع من ورأ الحجاب لا يسعه ان يشيد لاحتمال ان يكون غيره اذ النسمة تشبه النسمة) عباره سینک مفادینه کوره طاوشنک طاوشه او غشاوی مکن او لغانلقدن مثلازیدنک حجاب آرندن افرارینی ایشتکان بروکشینک شول افرار ایله شهادتی درست تو گلدر. زیروا زید دیو بلدیکی کشینک بشقه بروکشی بو اوى جایز و ممکندر. شو حوالده کیملر ایدیکلرینی بیلور گه هیچ برو توری وجه شرعی بولوغان، تیلیفون واسطه سیل شهاده بیر و چیلر نک، شهادتلوی نچک درست بولور ایکان؟ واول شهادتله نچک موجب ياخود مصحح حکم شرعی بولور لر ایکان؟

بوندلر دن قطع نظر قیلو ندله ببر حکم شرعی ایچون تیلیفون واسطه سیل شهاده ویر مک و آلمق کفایه یله حق بولسده امة اسلامیه آراسنک بیک کوب فسادر نک میدان آلو اینه سبب اولماز میکان؟ از جهل مثلا وجوب

وقتده محقق الوعوده خصمني افرار قبادر ايچون استعمال قيلندر.

عجبا بو اديب بزم(بولس كرك) ديدىكاهز دن مورث ناك موئيله متوكدنك ورثه ملکى بولوينه انكار ايتد مى؟ ياكه ورثه ملنكنده نصرف حق غيره تصرف بولونده شك ايتنه مى؟ ١٨ نچي نومير ما بعد من مر آن لام ناك تمايمك معنايسن قبول ايتدهش ايدم بعض معاند. ارنك تعرضدن احترازاً والا اصل تمهيلك فقر احقنک غندر" ديدر.

بنم بلدىچه بو سوز بيك خطاب بولورغه كيرك. بو قدر خطاب وافترا وبالغانلىنى يازدفنصرگه و"النى محللى منگر نماز او قورغه اوچ كشى يوق دينك ركى اعظمى نماز، محلسىنده ئىللە قاچان يوغالغان" ديدر. بو نچك بىرده او يالمى بالغانلى؟ بو نڭ قسطلار سى مستقىمى شولايوق وسیع ميكانى؟ كاشكى بيان الحق غزىتمسى منگر اطرافنه كىلسىه ير افغه غنه كىتسىه بولك بولوب قالور ايدى. يالغانىدە تو تولماز ايدى.

لكن اول اعلانچىلر حقنى بيانغا اجرة الونى مناسب كوردىكلەرنىمیدر؟ موندى مرغوب تمللى سوز ار ياز اغان غزىتمىرى منگر اطرافنه بجانا آچچەسز بوش يبارەلر. بو طرفه اولانلر، فشقىر احوالنى هم منگرده نچە محل، بارلغى ونچە كشى نماز او قيد يقىنى بيك آچق بىلەلر. بالغانلىرى بيك آچق صورتك ظاهر بولەدر. خوصاصا رشيد سوزى او لىيغىنلىن مجرد شول (رشيد) كىمەسىنى يىشىنلىكىر ندىن كونگىللىرىنه ئىللە زىلەر كىلە.

ينه مقاله آخر نىدە" بو سوز لرىمە فارشى سز ناك هىچ شرعى دليللىكز يوق بالغز سوپىلگە بىرسوز يكىز بار. رشيد استاذىغه تل تىگر كان كافر بولدى دىه جىكسز" دىمەش، سوپىلگە سوز بيك كوب هونه او لىسە او لىسون خاطر جمع او لىسون سوپىلامىمەز، مكر بو قدر يالغانغا فارشـو مكافات بالمثل او لىسون دىب

اغنیائهم وردها الى فقرائهم) حدېشىلە وشۇ مضمونك بولغان حدیث ايله منسوخ اولوب ھم حضرت ابو بكر رضى الله عنه خلافتىندا حضرت عمر وسائر اصحاب كرام حضراتنىڭ اجماعلىر يله تۈرك ايدامىشدر. اجماع ايسه اداء شرعىيەندر. اجهاعنىڭ انوىسيدە اجماع صحابىدر. سند اجماعىدە مذكور حدیث در. موندى روايتلار ياز و دن بزم ياز مىيغەز بىر جا آرتقىلر يېڭى مجتىدلار شولاي صاتاشدىرىنلار اىكان.

ينىدە (والعلميين عليها) قول شريفي تفسيرده اولان (وهم السعات في قبضها من أهلها) دىگان سوزنى كوروب آنى تعرىف عامل دىب آڭلاپ اول عبارىندە افظ تمهيلك او لمدى غنلن رأينه موافق او لىيغىچون" عاملنىڭ عموم فقيأ عظام فاشىنده تعرىفى شودر. بونىڭ عامل سلطان طرفىن منصب او لىسون شرطلىرى بىر ده يوق" ديدر.

دقىقاء عظام كتابلىرى ندىن كوز يوموب كوب نا معقول سوز ار ياز ادر. موندى مقصودىدە عوام ناسنى صاتاڭ شىرىق بولسىه كورك. يوقسىه فقىها كتابلىرىنە بافارسە تمهيلكىز زكوة او امدىيى صرىيەدر. يوقارىدە اشارە ايتدىك. بو قدر استەۋار ياز و بىدە آچوى باصلەياناچ استاذ السكل اولان استاذىن طاغ كېنى يېتائىلر ياز و بىد او ز خيالىدە مرتسم بولغان بوبەتازارى" (صحىح ايسه) عجبا نص قاطع بىرلە ثابت بولغان بىر فرضە روايت ضعيفە ايله شولاي معاملە جايىز او لورمى؟" ديدر.

بو سوز ده رشيد افندى اسلامدىن تبرى ايتىسىه مسلمان او لورمى؟ قبىلەندىن بىر قىضىه شرطىيە در. متيقىن او لمدى قچە هىچ مسلمان توڭل استاذى حقنە، بل كە دىيگر عادى مسلمان حقنەدە بولىشر طىيە تصرر ايتەمان. بو طاقتسىز لىكلەر بارده استاذنىڭ تحقيقى او زاگنه او تكالىكىدىن در. حضرت استاذنىڭ كلامىنى نقل اثناسىن "بولسىه كرك" دىگانه ز اىكان اول سوز مزدىن ھم كوب استفادە ايتىكان. تاتار تلىنده (بولسىه كرك) دىگان سوز ناك ئىن ئالىپ او رىنلەن استعمالى شايع بولسىدە بعض

بر شید مسلم کامل ایکان "دیب بالغادلامقچی بولغان
ایدم. قواچه ایالنگان قلم اطاعة ایتمدی قلمی سیلدم
آخری وار. ضیامنگری طاشلدم.

حج کمگه فرض

مذهبین ده اولان کتب فقیئاً نئک بیاننده بناً حج شریفکه
باروب قایتماق اوچون اور تاچه يول خراجاتی و عیمال
لری اوچون اوزی قایتقانچه یتار لک نفقه ارنی مالک
اولان ذاتقه حج فرضدر یعنی حاجت اصلیه دن باشـقه
یوفارغی شیلری بـر من مالک اویسـه مکـه مکـرـه گـه
باروب کعبـة اللهـنـی طـوـاف فـرـضـدـر . سـیـشوـاسـتوـپـولـدن
جهـه مـبـارـکـه گـه بـارـو قـایـتو پـرـاـخـود بـیـلـیـتـی بـوزـصـومـ
اوـادـقـندـنـ جـهـه اـیـلـهـ مـکـهـ آـرـ اـسـهـ فـرـانـدـنـ یـاـکـهـ اوـرـ بـنـورـغـ
دنـ سـیـشوـاسـتوـپـوـلـغـهـ بـوزـصـومـ کـفـایـهـ قـلـسـهـ ذـوـالـقـعـدـهـ باـ
شـنـدـهـ کـیـتـوـبـ اوـچـ آـیـ سـفـرـ مـدـتـنـدـهـ عـیـالـنـهـ بـوزـصـومـ کـفـایـهـ
قـیـلسـهـ حاجـتـ اـصـلـیـهـ دـنـ باـشـقـهـ اوـچـ بـوزـصـومـ اـولـانـ
ذـاتـقـهـ حـجـ فـرـضـ اوـلـسـهـ کـرـکـ. بلـادـمـزـدـهـ حـجـ نـچـهـ مـکـ لـرـنـیـ
مالـکـ اـولـانـ ذـاتـقـهـ غـنـهـ فـرـضـ کـبـیـ حـرـکـتـ اـیـلـهـ درـ. بـنـاـ
علـیـهـ بـنـمـ اوـشـبـوـ سـنـهـ رـمـضـانـنـدـهـ شـوـیـلـهـ سـوـیـلـهـ مـشـ وـعـظـمـنـیـ
عـوـامـدـنـ بـعـضـیـ لـرـیـ اـسـتـبـعـادـ اـیـدـوـبـ کـاـکـوـیـ شـرـیـعـتـ
اـولـ دـیـوـچـیـ اـلـوـ بـولـدـیـ. مـکـ صـومـ لـرـنـیـ مـالـکـ اـولـانـ اـغـنـیـاـ.
منـ نـئـکـ حـجـ دـهـ مـکـ صـومـ یـازـ یـادـهـ صـرـفـ اـیـدـکـنـیـ
ایـشـنـدـکـیـ وـقـتـ هـرـ کـمـ حـجـ گـدـ بـرـ مـکـ صـومـ کـرـکـ اـیـدـ.
کـنـیـ فـیـمـ اـیـنـدـکـیـ کـبـیـ بـرـ آـزـ صـومـاسـنـیـ فـالـدـرـوـبـ قـاـ
یـتـقـاـجـ کـسـبـ اوـچـونـ صـاـفـلـاـمـقـنـیدـهـ فـیـمـ اـیـدـیـیـورـ. لـکـنـ
بوـ خـطاـ فـیـمـ درـ چـونـکـهـ مـکـ لـرـنـیـ مـالـکـ اـولـانـ ذـاتـلـرـ
آـقـیـهـ سـیـ اوـلـدـیـغـیـ اوـچـونـ فـرـضـ اوـلـمـاسـدـهـ مـدـینـهـ مـنـورـهـ،
شـامـ شـرـیـفـ، قـدـسـ شـرـیـفـ، مـصـرـ وـاسـتـانـبـولـ کـبـیـ
شـہـرـ لـرـنـیـ زـیـارتـ اـیـدـوـبـ زـمـزـمـ شـرـیـفـ وـغـیرـیـ کـوبـ
تـبـرـکـ هـدـیـهـ لـرـ آـلـوـبـ قـایـتـنـدـ قـلـرـ نـدـنـ شـوـیـلـهـ خـرـاـجـاتـ
قـلـمـشـارـدـ. بـیـوـقـسـهـ فـرـضـ قـلـرـسـیـ فـقـطـ مـکـهـ دـهـ کـعـبـةـ اللهـ

بو صوڭى و قىتلر ده تۈركار آراسىن دىل مىسى

نک ثبات و بقاسی اوز دیلینک و عادات جسمه سینک صا-
فلانقی ایله اوله در.

افوام جمل سندن بزم ترک قوم کبیریدر. هر قومی
آیرم آیرم میزانند قویوب اولچه مک مراد اولاو.
نسه ایک بر نچی عظمت و آغراق صاحبی ترک قومی
اول چنگ شبهه یو قدر. شوالی بولسده صرف و خالص
ترک یریوز نک یو قدر دیسه م خطاب بولمه کرک. فزان
طرفلرینک ترکلری اوج کلمه سوز ایله برو مقصودنی
آکلانم استندسدر ایکی کلمه سوزه اولور.
فافقار ترکلری اون کامه سوز ارینک کو برک اولوشی
عرب و فارسی سوزی اولور. اذر بایجان ترکلرینک
سویلاشواری بارطی سندن آرتقی فارسی سوزی
ایله در. عثمانلی ترکلرینک سویلاشو لرنده ترک
دیلی سوز جیلومی (وابطه کلام) اغنه اولوب فالغانی بارده
عرب فارسی آراده برو یاور و پا دیلی اولور.

ایندی بزم ترکلر اوز مزنک او شبو قصور مزنی
سیزوب ادیبلر مز اصل دیامر نک تنقیحنه سعی اینتمک
بوله ایله. آنلر آما بابامز دیلی اولان ترک دیلی بو
قدر فارشیلقدن (بولغانچدن) صافلانونب زبده ترک
دیلی سویلانسون دیلر. اگر بو خصوصی اهمال
ایدوب دیلمزی همان شول بولغانچق حالت قالدری
و کیله چکده گی اوز گاریشلردن صاقلامه ساق قو میتمز نک
منقرض او لمه سنک شبهه یو قدر دیلر.

بو مسئله خصوصنک بزم ایکی طرفای برو مطالعه مز
وار. مسئله نک اوزی بیک میم برمیله اولدیقی ایچون
مکن مرتبه اوز دیلمزی آیروم بتهیز لب ترکلشدر مکنی
لازم دیب بیله مز. بو اش و قته زغه، یاز و لرمزغه لهجه.
لرمز گه فاراغانه محال و ممتنع بر اش بولماشه ده تیز
زمان ده بوله تورغان بر اش تو گلگی میدانهد.
چونکه بزم ترک دیلمز شو لقدر بوز لغاندر که ترک
سوزی بولغان بعض سوز لر ترک سوزی بولوب
کیتکان یعنی شول سوز اور ننه خالص ترک سوزی
ایتمسه بیک آزار مزغنه آکلیدر. حتی کوب سوز از

تم مسئله ایله جمل سندن صانالمقدمه در. و اعماده هر
قو منک بقاسی دیلینک و عادات طبیعیه سینک صاقلانوی
ایله او اوب کیلدیکی شبیه سندن. هر طایفه اوزینک
فو میتنی آنچق اناندیلی ایله اثبات ایدر. آدم بالاری
اولگی ظیور ندینبری دیلر و عادتلر ایله اصنافه،
افوامه بولنوب کلدیکلری کور امکده در.

تاریخنده کوب فو ملر نک شوشی کونده محو
واضمحلالرینی کور سنته در. آنلر نک محو او امقلرینه
چین سسبب اوز دیلرینی عادتلرینی اوز گارت مک
او امشدر. یعنی اول قوم یریوز ندن یو غالوب یوق
بولوب کیته گان. بلکه بشقه برو قوم نک سلطه و غلبه
سینه دوچار او اوب آنلر نک دیلرینی و عادتلرینی
قبول ایدوب اوز دیل و عادتلرینی طاشلاغانلرده آفر-
ین آفرین غالب بولغان فو مدن حسابلانوب کیتکانلر.
او بیلاب فارا کز الی: رو سیده تورغان کوب
فو مدن حاضر ایندی فقط آدلر یغنه فالغان. بلکه بعض-
سینک آدیده قالماغان حاضر نه بونلر آتا بابالرینک
تاریخنک طابوب برو طربق ایله اوز فو میتلرینی
تیریلتور گه تلیلر. لکن هیهات که بو فو ملر او ز دیل
و عادتلر ندن بتونلای آیرلغانلر. شونک ایچونه او ایگی
فو میتلرینی طابوب شو کا فایتو اری بیک بعد صانالمقدمه
در.

اول باشدوق مسئله گه التفات ایله فاراب اوز لرینی
صاقلام کیله گان فو ملر، اگرچه آز غند حساب ایداسه
ارده کینه قو میتلری باقی بلکه برو نچی درجه ذکر
قیلو نهار. مونه ارمی قوه اوز لری آز برجماعت
او لسده ارده هم بشقه لر نک تحت حمامه و سلطه ار نک عمر
ایتسه ارده او ز دیلرینی او ز عادتلرینی ترک ایده بیوب
بلکه بالعكس ادبی اسلوب ایله دیلرینه کیلک لک
بیر گانلک ار ندن عاضر گی کونده آیرم مستقبل برو قوم
او اوب بیاشامقدمه لر در خلاصه هر برو قو منک انقراضی آز-
انه مستند او لمای آنچق دیلینک و عادلاتینک طاشلا-
نوی ایله اوله در. بونک مقابلی (فارشوسی) هر طایفه

حریت مطبوعاتدن استفاده

مطبوعاتدن حریت اولى زماندن بیرلى ھر کم اوز فکر ینى مطبوعات واسطه سى ايله عالم گه نشور قىله قىن و بىلدىگىنى سوپىلەمكىندر. ايشته بن فقير ده گىر مطبوعات عالمندە قىام اوينانازلەرن اولمىسىم ميدان مطبوعات آچقى اولىقدىن فائىدە مند اولەرق كىندى قىلەن مركوز اولان مقالە لارمى قصور لىقلەرنى اعتراض قىلەق ايله بىر اپىرى ميدان مطبوعاتە قويامن.

وبىر طرفىندا انقلاب يۈنلەر بىدعتلىرى احداث و دين قويىم ناك اساسى اولان قرآن و احاديث رسولنى آرائى سىلەرى ايلە مسلكلىرىنە موافق تفسير و تأويل قىلوب مجتهدىڭ دعوى سىندە اولەرق ئواھر نصوص و محكمات كتابنى و قابع خاضرە گە تطبقىق قىلەن دىگان بولوب اسلاف كرام وعلماء عظاملىرى مز ناك تفسير و تأويللىرىنى واستخراج قىلەن مسائللىرى لا شى عىد ايدوب و كىند يلىرىنە غير يلىرىنى استتبعاع قىدى ايلە انكار فاسدە رىنى مطبوعات واسطەسى ايلە نشر اينەمكەلر و اوز لرىنە بىر قاچ نادان بايلىرى اشانى دروب اياز توب گوئىه بىر جان و بىر تن مثابە سىندە سعى وغيرة ايدوب ماناشالار كىنلىرون ترى و فدائى طرفدارى و ملة خادميمىز دىرى عالمگە اشاعە قىلۇدۇن او تانيمىورلار و كىنلىرىدە ملة اسلامىدە معنۇق اتلەرنىن چوق شىلەرى و اسلامىدە اولان مجنىيدىنلەر مز ناك دليل شرعى ايلە اثبات ايتدىگى، شىلەرى تىقىد ورزى مثابە سىندە تورلى تاولىلەر قىلوب بوشىق چقار ماچىي اولەلار. و كىنلىرىنە مدعى سىنە موافق بىر حدىث ضعيف ياكە موضوعىنە بىر حدىث كورسە لىردە گوئىه بىر دليل قطعى مثابە سىندە كۆستەر و بىر پېغەبىر شولاي دىگان و منه بولاي دىگان دىه لاف اور مقلن اصلا او تانيمىورلار.

ايمدى زمان ايسە مدافعە زمانى در. حق احراق و باطاي ابطالدن سكوت زمانى دگل در. اگر بونلرى

ذك اوز دىلمىز ده گى عبارتنى بالمرە بلمايمىز ياخود يوقدر (مثلا) (بالمرە) و (عبارە) سوزلىرى بىندە اوز دىلمىز دەنەيدىكىنى بلمايمىن تر كىچە ايتكانىن بونلر اورنە نە دىب تەبىر ايتار گە كورك؟

شوشى فكر و مطالعە گە كوره ياد سوزلىرى اوز دىلمىز آراسىندا بىر يولى چىغاروب طاشلاماينچە مەكن اوغانان درجه ساده و پر استوى لتو طرفىن دىلمىز زك اصل ادبى و فصيح او لمىنى طريقة غنه او قىغانىدە دە الوغەز كۈچكەن يكىدىگەر يىنك مەرام و مقصودلارنى آڭلاراق درجه دە او لمىغىن دە عبارتدر.

بىر دە دىلمىز دىنمز دىوب عنوان قويىدق بىر ايسە مسئلەنەك اىكىنچى طرفى كورىتمىك اىچۇن عنوان ايتكان ايدىك. بىز ترك قومى دىنمز اسلام دىنلىدر. بىز عموم اهالى اسلامىدە ايلە قىداش اولقىغايت آمالمىزدر. بلكە بونىنىشەنە قومىتەزى نە شان و شرفەزى و نە سعادت و نە ترقى و تعاليمىزى هېچ بىر نىرسە تامىن اين آلمز.

مادام كە اخوت اسلامىدە گە احتىاجەز وارا اگر دىلەزى قارشى دېرمى لازم كاسەھەم دىلەزى طاشلامەق قۇمۇتەزى منقرض ايتىمك استەسەك كەنە اسلام دىنلىرىلە زېنلىرىمكەن اولى در بىشقە ايلە دگل. مثلا «چەھار ركعت نماز» دىلەزى بىتە «چىتىر ركعت» دىلەزىن اولىدىر. بلكە بىر ملاعظەنى آلغە آلنەدقە اسلام دىلەزىنى بىر يىنە مخلوط مەزوج ايتىمك لازمىركە اونى تغيير ايلە بىر بىز لڭمىز ادينى دوشۇنوب بىر بىرمە معرفت حاصل ايدەلم.

ظەنەز چە بىز م بابالرەزى شوشى ملاحظىغە مېنى عرب و فارسى سوزلىرىنى بوقدر دىلمىز فاتىشىر مىلىدر. وحالى بىز آڭلادىقەز (نە ياردەن توپىق نە الدن قويىق) مضمۇنچە هم اوز دىلمىز مادە لىشىر مەكھەن اسلام دىلەزىنى دىلمىز دېر دېرەكىدر. هر حالدا دىنمز دە دىلمىز دە طاشلانىما سەقە تىوشىدر. جلال يوسف زادە

چیلو مر اول مسنه لول وقت بسبتون ملة اربابی قار القده او لوب انقلابچیلار طرفدن خرف اولان شیلری تحصیل ایله می ملتی حمایه ایده آلورار؟ بوق ممکن اولاماس بلکه همیشه قاراقی و انقر اضفه بوز دوتارار، زمان حاضرده دین قویم و شریعة غراؤ و علوم عربیه بی بلوجیلو مر اول طور و بدنه نه توری اشاعه فسادکه سعی و اجتهد ایده اار.

اگر علوم عربیه دن اعراض قیلوب آنانلى دیگان بولوب موسراپ تورساق بو مخفرلر ملة استقبالك تلا دیگنی اشلارلار، دینی تمامی ایله بلوچی لر اولماس وشول خرفلر نك تلبیس و اغوارلر دین دیه بلوب بتون بتونه هلاک اولورلار.

هاین کز فردالشلر! علوم عربیه وفنون عتیقه‌لری تعلیم و تعلمده اجتهد وسعی ایله لم، ملتمز نك استقبا لده دوچار اولاچق شیلرینی آچق دوشونه لم، انقلابیونلر نك مکر و عیله ارینه قارا مایق دیو کونه دک ملتمز نك آداشمای طریق مستقیم ایله کلديگی هلوم وفنونلری بعد احیا صددنده اوله لم.

و بود انقلابیونلر دن دها شونسی بر عجب در که کندو سرمایه ارینه لایق اولیدان بازاره کروب مفتون یا که مجنون مثابه‌ستنده او اوب کمنی کورسے آنک ایله بیلانگاندای روحانی دیانت تربیه سنده اولان مشایخ کرامه مزده اطالة لسان قیلوب استهزا و تحقیر قیله‌لار، ترقی و معارف ادعائنا کار ایکان نه ایچون بویله رد نصوص وسب اسلاف وسب استاذ ایله بولنه‌لار، توسعی معلوماته خدمت کرسته‌مک صد دنده اولانلر ده دنیا کیک هر کم صیاق، انصاف دائره مسنه تور و بقنه کسب و عرفت ونشر معارف قیاغانه‌ده کفایه قیله‌چق، معارف میداننک وترقی بازار نده آط اویناتان فلاسفه اسلامیه ار مر نك تصنیفات و تحریراتلرینی کورسازک نه قدر واسع اولان انصاف دائره مسنه طور و بکمالات ونشر معارف قیلمشلردر. اما بزم زمان حاضر مزده نشر معارف صددن

رد و تنقید ایدلسمه بو انقلابیونلر نك تلبیس واغوا - لری ذور چانقی مرض مثابه سنه اینای ملکنک کوب لرینه سرایتی احمدالدر، ایکی اوج سنه طرفنده غنه نه سوزلر سویل مدیلر نجه سنداردن بیزی و هایبه ابایه و معنzelلر آراسنده اعتقادلر بن بوزوب و آنلر آراسنده مشهور اولان شریعة غراید مختلف سوز لری بزم مسلمان فرقه‌لری آراسینه ده تو شر و ب عوام الناس نك اعتقادینه نزغزغ صالدیلر نمدن و ترقی دیگان بولوب صرف سفسطه اولان شیلری فلسفة کور ستوب بین المسلمين طریق هو لناک و تفرقه آچدیلار معارف و ترقی دیه دعویلر ندن مقصداری ایسه باری دنیا اوچون گنه و پاره فاز انماق ایدیگی دونان مسالک اوندن وسویل دکی سوزلر ندن آپ آچقدر. افندمز علیم الاسلام نك اشراط الساعده نجه دو لی خبر و بیر مش، شیلر ندن بارچه سن بوش ده ایدوب گویه بو دنیانک فناسی اولمه جقت صانورلر.

او عسیتم ازما خلقنا کم عبا و انکم الینا لا ترجعون آیه کریمه سن ملاحظه اینتیورلار. حتی بو عالمدن کو چهش و عالم بر زخ گه کرمش کمیته ارنک حالبینه مطمئن او لغایندای شولای ایندک دبولای قیلدق فلان قورال ایله فارادق هیچ بر اثر حرکت حسن او لندی دیه قبرده سؤال و ترباو و عذاب کمی شیلر اوله چق دگل دیه خلق آراسینه دغی الله نیندای سوزلر همیشه چوق تارا تماقده‌لر. دین قویه‌هز نك اساسی اولان علوم عربیه نی وفنون عتیقه‌لری اینای ملته هیچ فائئه سز شیء مثابه سنده ایدوب کوستر مکده‌ار. مقصداری ایسه اینای ملتی هلاکت چو فرینه تارتماق و جیتا کلام‌کدلر. آنانلى دیگان بولوب جهیع فنون و علومی حتی اسا سو، دینه اولان کلام الله آنانلى ایله اولونی وشو بله او قبولو تیوشلی لکن دعوی ایدنارده آز دگلدر. و بود فرقه هالکه‌لار دیدکنجه بونزره ایاروب علوم عربیه وفنون عتیقه‌لر دن اعراض قیلننسه نعوذ بالله استقبا لده ملتمز نهارگه دوچار اولماس، علوم عربیه بی بلو

صلی اللہ علیہ وسلم گہ بعض غر الرندہ مولی سبحانہ و تعالی ملاکہ لر یهاروب قوتاندرگان شول ملاکہ ارنی مولی سبحانہ و تعالی مسومین لر ایدی دیهش. (بلی ان تنصروا و تتقوا و یأتوکم من فور هم هن) یمددکم ربکم رب خمسة آلاف من الملاکة مسو مین) بیور مش. همه شیخ زاده (قال ابن عباس رضی اللہ عنہما کانت سیداً الملاکة یوم بدر عمامہ بیضاً قد ارسلو اف طپورهم). شیخ زاده.

بو آیة کریمہ گہ رسول اللہ زک «وان الملائكة تسو مت» مبارک قولی غایت موافق کیل در. نه بو آیة کریمہ ده سند اجماع بولادر. سزنک خرق اجماعکزه سندکز نی؟ البتة سندکز جیالتکن ده فکر فاصر گز خواطر نفسانیہ شیطانیه لر کن. باشقة نی بواسون؟ درست چالمنی عرب مشرکلری ده کیه لر. آندرزک کیوی سنینکا ضرر بیورمی. رسول الله دنیامزه ویا آخر توزه فایده لر نرسه بولسہ مشرکلر کیه لر دیب نهی قیله معجان. همکن نهی قیله عان جناب رب العالمین دن نهی کیلیسه گنه بزم کفار لر برلہ اور ناق کیه تورغان کیم ارم بیک کوب آنلر کیه دیب صالحوب ار غتساق والانجاج قالور مز. لکن کفار لر نک کیم ارم دن همه چالمنه لر دن بز فیکر کیه اوز گر توب کیمک برلہ فقیہ کرام بیان قیله مشلور نچه اوز گر توب کیمک برلہ فقیہ کرام بیان قیله مشلور (ویمیز الممی) عن المسلمين و جوبا (فی زیه) الہیعۃ ای یہیز فی الرداء والعمامة وسائل اللباس). مجمع الانہر فی بیان احکام الجزیه.

فقیر بو زمانه کیمده. توکل مسلماناق دیوب فور اشکه کیوب یور و چیلر شرع شریفکه قصد افارشی لق قیلو چیار بولدفندن آنامی نک کیو لرن اعتبار غه آلمیز. ذانا آنلر شریعنکه بولغان قدر مخالفتی او ستلر بینه التزام قیله عانلر.

حاضر ده ارباب انقلاب ارنک البیسہ و باشقة معامله لرندہ کفار دن آیرو و ممکن توگل. سلام بیرو آنار غه حاضر ده سافت اگر بلگان آدمک بولماسه، چو نکه مسلمان ایدیکینه طشنده برده علامت یوق کیم

و فلسفة بیاندہ اولان ذاتلر مز ایسہ بسبتون اویگی ارمزه باشقة او اوب مقتضای شریعة غرایه خلاف در کث کوسته مکده لر.

یارب بارچه لرمزه توفیق وهدایت و بروج افعال و اقوال و اخلاقلر مزی سنة سنیة حضرت سید امر سلیمانه موافق قیل آمین! استرلی طهاق او یازنده امام ابو حمزه القیاوی.

رد الانقلابیون

اویکان نومر دن ما بعد سر زک دخی قبیح بدعة لر گز دن چالمه چاپانی حقاره قیلو ب طاشلاو گز بونکاده اجماعکزه بار در طن ایده رسم. چونکه هر بر گز بر توسلی سوز سویله مش ایدکز. بلکه اجماعکزه دلیل و سندکز ده بار در لکن نه عجیدر نچه وقت دن بیرونک حقنک غز یته لر ده وژور ناللار ده سویله نوب بر مز بر مزه معارض مقاله ای یازدق! لکن سر زک طرف دن: چالمه عرب بور کی گنه چاپان صارت جیلانی صارت یوری لرینک جیلانی گنه دیودن باشقة سوز کور لمدی. بو چالمه چاپان نک سنة ایدیکینه یوفاریده ۲ نچی جزو ده دلیل لر بیان قیلندی. چالمه حقنکه رسول اللہ دن نچه حدیث لر نقل ایدله در. رسول اکرم صای اللہ عه م (العمامة المؤمنین والصالحین ارجوها علی ظور کم) بیور مش همده (تمہروا فان الملائكة تعممت) بیور مش، همده (تسوموا فان الملائكة تسومت) بیور مش. لکن بو کبی حدیث شریفلری موضوع فلان دیو گز بر لہ سنینی بتی رسول اللہ نک چالمه کیون برده انکار آینه آلام از سر همده فضائل اعماله حدیث نک موضوع بولوی ضرر بیور می. رسول اللہ زماندن بو زمانه قدر علماء اسلام برده انکار سر قبول اینکانلر. هم سنینه اجماع منعقد بولغان. بو اجماعکه ده سندلار شوشی حدیث شریفلر بولغان همده سورۂ آل عمر اندہ آن شفیع المذنبین

نمدهم به من مال و بنین نسارغ لهم في الخيرات بدل لا يشعرون) بیورمش. همده مولی سبحانه و تعالی دنیا بایلیقی نک بزرده فدری و خرمتی بولماذندن حتی الله تعالی کفر لک قیامعازار عهدیانی کوپر کبیر وین بیلدرب سورة زخرف ده (ولولا ان يكون الناس امة واحدة لجعلنا لهم يکفر بالرحمه ایتیوهم مدقها من فضة ومعاجز عليها يظہرون ولیبونهم ابواباوسرا علیها یتكئون) بیورمش. البتة مولی سبحانه و تعالی شول عصر سعادته کی مشز کلرده ده زمانه کوره بایلیق زمانه کوره هنرلر بولدن بلووب بو آیه کریمه لری تنزیل بیورمش. حالمبوزکه اول زمان متوع منلری نک استعداد دینیه ارینه بناء سرنک دھوا کنچ چه مولی سبحانه و تعالی مومنلری اصحابلری باشزو پالولر کبی قیلوب مشرکلری هنرسز فقیر لر قیلو کیره ک ایدی. همده رسول الاولین والآخرين نک دعاسی مقبول ایدی اصحابلره آلطون کمش لری کوب بولو بولن دعا قیلسون ایدیده بارده بای بولوب مشرکلر بارده فقیر لر بولو کیره ک ایدی. همده اصحابلره مولی سبحانه و تعالی طرفندن قرآنده هنر بایندن بر سوره نازل بولسون ایدی، خاشا ثم خاشا. بو سوره گه صوکنی مفسر لر تفسیر لر يا زوب بوله هنر کتابلر مز بولور ایدی. لکن مولی سبحانه و تعالی بونکا تنزل بیورمامش. همده رسول الله تزل بیورمامش همده علماء اصحابه تابعین وتبع تابعین لرده رسول الله دن اذن وارد بولماذندن تنزل بیورمامشلر. ایدی حاضرده بر نوع علما اسمنده گیلر ظاهر بولوب کانه یاور و پالولر نک هنرلری بزه تیوشلی او لدنه اول هنرلر بزده بولشن دیه گویه علما اسلام لرم اول هنرلری اعتبار قیلمی مسلمهانلری ضایع ایتکانلر صنانب مجتبیدین اسلام اری و باشقه علما دینلر مزی سوگوب حقارة قیاوب یانقان کونلری! يا هو بو دین اسلامدن نی کور دکرده جناب شفیع

آنلر چه باشدده یا فوز اشکه یا اشلاپه، میق آغزی قابلاغان، صافال قرغان، صاج بیماروب طاراب روسلر ذقی کبی ایتفوب قویلغان، خنی آشام اچم ارد ۵۵ هر و سلرچه. هدده آنلر کوبره ک او طرولزیده روسلر بول بولوب مسلمهانچیلوقنی خور ایتوگه راجع بوله تورغان قبیح بدعله لر. بو اشتر حقنده بز از یه دن فاراسا کن مسیل مسون آچ کور رسن، آنک تفصیلا بیان فیلان مش بو اشتر بارده رسول الله نک (من احدث فی امرنا هندا ما لیس منه فیو رد) حدیث شریفه ما صدق بولادر. خیر کیم لر صاج صافال مسئله سی دیندن توگل بیت دیسه لر مأمورات شرعیه منهیات شر عینه ار هر برسی دیندن بولادر. لکن بونلر نک بتو سولی قیلانلری بارده یاور و پا محبتندن بولوب بولادر. یاور و پالولر کندلر ینه قدوه قیلهار.

قردشلریم شاید الله حضور ینه بار وغه اشانانور غانته زدر. الوغ بولنی طاشلاب فایده بار اسز؟ رسول اکرم عصر نده شوندای شوکنلو و قوتلو بای هنرلی ملت لز یوق ایدیمی؟ علله اول و قده زمانه کوره بولماغان دیسز می؟ اگر بولماغان خلق باری بر توسلی بولغانلر هنرسز ده فقیر ده بون لغانلر دیسه کن مولی سبحانه و تعالی کفار لرنک موء منلر گه ایتکان سوز لرندن خبر بیروب سورة شبا ده (وقالوا نحن اکثر اموالا واولادا و ما نحن بمعن بین) بیورمش. همده مشرکلر نک دنیا عالمنده مهارتار ین مولی سبحانه و تعالی مومنلر بیلدرب و ب همده دنیا علم اریندن آخر نلری ایچون برد فایده بولما غازون بیان قیلوب سورة رومده (یعلمون ظاهرا من الحیوات الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون) آختر تده میروم بولمافاقل لری ایچون ایدکن مؤمن لره بیان ایدوب سورة مؤمنین ده (ایحسبو اینا

بیرسه کیا و پالولر کبی بندن بغاام قیلور ایدکزد
خراب بولور ایدکز دیده در.
سز بیت فردشلریم برده بونی بلامی و آشکلامیسز.
همده سزه مولی تعالی اینه در سوره موئینین ده (یافوام
ازه اهنه العیوات الدنیا متابع و ان الآخرة هی دار القرآن)
دیده در. یعنی: ای ذو مم بو سز نک صور افغان نرسه ام
نکن دنیا تر کلکی گنه اول لکن دار فرار آخرا
یورتی گنه دیده در. همده مولی سبحانه و تعالی سوره
شوری ده اینه در (من کان یرید حرث الآخرة نزد)
فی حرثه ومن کان یرید حرث الرزیما نؤته منها و ماله
فی الآخرة من نصیب) دیوب. یعنی اگر سز دنیا صو
راغانچی آخرت صور اساکز سزه آخر تدن سز صورا
غاندنه آرندروب بیور من. اگر دنیانی صور اساکز
آن سونده بیور من ده لکن سزه آخر تدن برده نصیب
بولماش شون دیده در. فردشلریم! رب العالمین شویله
دیوب سزه چواب بیره ایکان خدا غه فارشی کیله کیله
با یلق با یلق دیب فچقرومز عین هلاکت تو گامی؟
مولی سبحانه و تعالی نک هر نصل بولسه ده اراده سنده
همده بیروینه رضا بولماو الله رب العالمین نک بزه تلا
گان و بیر گانون مکروه کوره بولادره صوکره بو
لغان قدر ده اعمال لرمزنک جو یلوینه سبب بولماسمی؟
مولی سبحانه و تعالی سوره فتالده (ذلک بازه کر هوا
ما انزل الله فاعبط اعمالهم) بیور مش. سز درست
ملتچی لرسز! ملتمنی فقیر لر نادانه دیده فرغاناسز.
شولای فرغانه هم ملتمنی تو قیخه اجتهد فیلدرو بیک
تیوش! بوسنده بن کندمه بیک بلام! لکن حدود
شرعدن چغوب ملتچی اک اینتو هم حریتنی سو
استعمال اینتو یارامی شول! شرع شول هالنچه تو
سون برده آنکا فاغلمه صوغمه شرعنی ارلی بیر لی
کیتر و نک برده ازو می یوق. آنسز ده اش بولور،
یوفسه «فاش توزه زدم دیب کوز چغارو» بولوب
بتوون بتونگا کوز سز قالورسن بونیده خاطر کل دوت.
موای سبحانه و تعالی نک سوره موئینین ده (فسنده کرون

المذنبین صلی الله علیه وسلم دن فی کور دکز. همدہ فرة
عینار مز اصحاب کرام واجب الاعتراض ام اردن نه طریقه
ضرر دیده او لدکز؟ همده علماء اسلامی اسلاف ام مز سزه نه
قیلدیلر؟ اگر بونلر غه آچوکز شریعة غراء محمدیه
محدود بولدقتدن سز تلاگان حوتکه باشقه بولوندا
نمی؟ چونکه دین اسلامیه عربت بولسده داخل
حدوده حریت. اگر سز نک آچوکز شوشی نک
ایچون بولسده! تعیین حدود کم حقی رسول الله حقیمی؟
اصحاب کرام حقیمی؟ تابعین و تبع تابعین و باشقه
مجتبه دین کرام حقیمی؟ خیر بر سر نک ده بو تعیین
حدود مسئلہ سنن اشlarی و شغللری یوق. تعیین حدود
جناب واجب الوجود سبحانه و تعالی حقی! باشقه غه یوق
ایندی بولای بولسده سزه تیوش بولدی بیلک فوتلى
بیک بیک اکلی بولسده کز جناب رب رب العالمین؛ رله
معارضه مجاهده قیلدکز العیاذ بالله تعالی. بو و قتل مولی
سبحانه و تعالی سزه بیک عاجز بیک ضعیف بولغان
خلوقی واسطه سیله چواب بیروب نمرود کبی کند
باشکزه نندکز اوروب کند کندکزی هلاک اینار سز
معنا. مولی سبحانه و تعالی سز نک حالکزی بلو ایچون
برده شکایتچی لر گه محتاج تو گل، نی سویلگانکز و نی
قصد قیلدکز بارده معلوم. مولی سبحانه و تعالی سوره
شوری ده (ولو بسط الله الرزق لعباده ایغوا فی الأرض
ولکن ینزل بقدر ما یشاء انه بعباده خبیر بصیر) آیه
کریمه سون نی ایچون تنزیل بیور مش؟ سز نک با یلق
هنر صناعته یا ژور و پالولری کور و بیده: آخ! آرتده
فالدق خراب بولدق دیه با گروپ چاغر و کزه از ای
چواب بولدر. یعنی سز نک آرنده فالدق هنر سز فا
لدق شونلقدن فقیر لک ومذلة اره تو شدک دیگان سو
زکزه مولی سبحانه و تعالی دیه که: یوق سز بنم حکمه منی
برده بلی سز. درست مینم حزینه بیک بیوک بیک
کیلک بر کونده بر ساعته سزی آلطون و کمهش برله
کوموب قویار غه قادر من لکن آلای قیلمی من احتمال
که سز نک رز قکزی کیلک و آلطون کمشلر کزی کوب

نظر تنده خصوصی بز کامیسیده تشکیل ایدامشد. گیمنازیه فور صنی آلتی یاغه ایندر مکچی بولالر. فقط پروغراماسی حاضرگی سکن کلاصلی گیمنازیه پروغراماسی ایله بز اولچقدر.

اوئیویرستیتنی ده آلتی یاغه ایندر مکچی بولالر. مطبوعات حقنده غی زاقون.

اشانچلی یردن آلغان خبرلر گه بناء مطبوعات حقنده غی زاقون مینیسترلر صاویننه نوبتیز قارا لاجقدر. داخلیه نظر تنده بو زاقوننک ۱۹۱۰ نجی بیل

عنوار باشیده قدر دوماده قار الوینی تیلیلر. مینیسترلر صاویننه نوبابر باشلر نده کوتیله جاک، غ. دوماغه نوبابر يگرمیلر نک کوندریلچکدر. مطبوعات حقنده يکی زاقون ترتیب اولندیغی بز وقتنا ۱۹۰۶، ۱۹۰۵ سنه ابر نده چیقان مطبوعاته لبکوید اتسیمه باصاو طوغریستنده سؤال کونار لگان. حتی حکوملرنی عفو طوغریستنده بز پرویقت ترتیب ایدلگان بو پرویقت بوینچه یلغه بز مرتبه حکوم بولغانلار ایاه اشترافلری یلمه ملک صومدن آرتیغانلار عفو ایدیله چکلردر.

ما افول لکم والوض امری الله ان الله بصیر بالعباد قول کر یهیله سوزمنی کیسام. آخری وار. ف. سیدانی.

تولی خبرلر

سیناتورلر.

مفتش سیناتور ار غراف پالین ایله ارین يکی اور نلر غه تعیین اولنه چقلر؛ بز نجیسی. ویلنا غنر ال غوبیر نا طور لغنه، ایکنچیسی. اور نندن چیقان اشچیغلوویتف اور نینه عدایه ناظر لغنه.

سرای اپهپیر اطور ناظر اعنهن استعفا اینکان بارون فردریقس اور نینه وارشاوا غنر ال غوبیر ناظوری اسقاalon، آنک اور نینه ده ترکستان آکروغى قومانی ندانی غنر ال صامسو نوف تعیین اولنه چقلر در. کوچو.

حریت ادیان حقن. صادر بولغان مانیفیستدن صوکره غربی روسیه ده خرستیانلقدن کوچکان کشیلر نک مقداری اوطر ملک گه بالغ اولمشدر. بومانیفیست کیزی آللندیغی تقدیر ده قاتولیک دیننه چفوچی خرسنیا نلر کوبایو احتمال بولغانلقدن مانیفیستنی کیزی آلو ایچون پادشاه خضر تلرینه مراجعت اینار گه اویلیمار، سینود او طرفلر ده مسیونیر ارنی کوبایتور گه فرار ویر مشدر.

غ. دو ماغه چلین صایلاو.

غ. دو ماغه چلین اولهرق غردنو شهر ندن مانار خیست باریس یانوشکیویچ، فورسق شهر ندن بز خوچهسی ۋېشنیوسکی صایلانمشدر. يکی واغونلر.

نیقولایفسکی تیمور بولنده يکی یاصالغان پوسنده ۋا غونلری نجر به ایدامشد. بونلر قیمتلى مرسولاننى و پوجته مأمور لرینی اشـقیانك هچومنىن صافـلار ایچون تعیین اولنمشد. ۋاغونلار زرهلى اولهرق یاصالمشدر. تجر به يخشى نتیجه لر ویر دیکنن، باشقة تیمور بولاردده بونلرني يور تەمکچی بولالر.

معارف نظارتنده.

اور طه درجه مکتبىلرنى اصلاح ایتو ایچون معارف

خارجی خبرلر

یونانستانه اختلاچیلر باشلغى تیپالدوس و آنک ایداشلری کفیلیا یاغه بارغان وقتنه طوتلوب حبس نگانار، پالیتسیه غه قارشیلیق کوستر مگانلر. تیپالدوس ذک ایداشلری فاچارغه تله سدارد بز نیچه مرتبه آطفا ندن صوك طوقنغانلار.

تیپالدوس: او ز منک حرکمنک خلقی اولدیغى کور ساتو ایچون پالیتسه گه طابشر لور غە نیت اینکان ایدم دیگان.

برازیلیا.

ریپووده رانیرودن کیلگان خبرلرگه فاراغانده بر ازیلیا خارجیه ناظری ایله اور اغوای سفیری اتفاق فنامه‌نی امضا ایتمشلدر در.

بو اتفاقنامه‌ده بر ازیلیا ایله اور اغوای اراسنه غی حدود مسئلمه‌سی اور اغوای فائده سینه اوله رق حل ایدلشدیر. بر نیچه آطره‌لر اور اغوای ملکه کره‌چک. بر ازیلیا حکومتی، ایکی آراده‌غی حدودن تنظیم ایتوی اوزی فوز غاتسه‌ده بو آطره‌لر مقابله‌نی هیچ بر نرسه طلب ایتماشدیر. اسپانیا.

بارسلون و تیرون ولايتلر نده اداره مشروطه‌نی تطبیق ایتو خصوصنده قرالنک زافونی رسمن غزنه لر نده اعلان ایدل‌دیگی ما دریدن کیلگان خبرلر دن آشلاشم‌شدر. صربیه.

نیشه شهرينک پیپسکوپی نیقانور بر توش کور گانلگنی دوستلرینه بر خط ایله بلدرگان ایمش. گویا بو توشنده ریو الوتسیونلر طرفندن حاضر گی صربیه قرالی پیترزک توشریلوب اور نینه الکسا ندرنک تختکه او طور دیغئی کورگان. بونک خطی. بلغرادده اجتماع ایتمش حربیه پیپسکو بلرینک سینه دنده او قولوب زور بختلرگه سبب اولغان. میتر و پولیت نیقانور نک خطنی مذاهب ناظرینه عرض، او لده بتون اشنی مینیسترلر صاویتنده مذاکره ایثارگه تسلیم ایتكان.

مینیسترلر صاویتی بونک حقنک تفتیش اجرا اینا رگه امر ایتكان.

اور نبورغ خبرلری

اوغرلاو.

ایکنچی چاستده، مورزا فایفسکی اور امده حسینف

تیپالدوس وايدا شلری حاضرگی مینیسترلری اور نلر ندن توشر وب یکیدن کابینیت تشکیل ایدوب تیپالدوسنث دیکتاتوراق اور نینه تعیین او لنوینه طرشه چفلر ایدی.

حربي جهجهت بونلر نک پلانلر ندن خبردار او لغاج تیپالدوسنی شوندوق طوتوب آطماقچی بولسه‌لر ده زا قونعه خلاف بولغانلقدن بو فکر دن واز کیچکانلر. او الدن اهالی تیپالدوس علیینه اولسه‌لر ده حاضر همه‌سی تیپالدوس طرفینه کوچکانلر، آنی بو حركتنده حقلی کوره‌لر، بولله جسور انه حرکتینه آفرین لر او قیلر.

ایران

اردبیلدن کیلگان صوڭ خبرلرگه کوره، محلی غو بیر ناطوزی انجمن اعضالری وعدا، روس ویتسه قو نسو لخانه سینه فاچقانلر، شهربنی شاهسونلر ضبط ایتكانلر با زارلر، کروان سرایلر و بایلر نک او بدری طالانغان. شاهسونلر قو نسو لدن فاچقان کشیلر نی بیر ونی اونتکانلر قونسو لخانه ده بونلر نک هجومندن فور قهلم. شویله بو هجوم او ادیغی تقدیر ده آنده‌غی روس فاز افلری قونسو لخانه صافلاب هجومنی مدافعه ایثارگه قوت لری بولما یه چغنده اردبیل گه بر باتالیون جیاولی عسکر ایکی یوز آطلی عسکر و ایکی طوب کوند ریلچکدر. ستار خان اردبیلدن فاچوب تبریز گه کلمشدیر. هر نه قدر اوستینه صالحان خدمته موفق اوله آلاماسه‌ده اهالی بیک شب قارشی آلغانلر.

ترکیه.

استانبولدن کیلگان خبر ارگه فاراغانده، ترکیه حکومتی گریدنک حامیلری اولان دولتلرگه نوطه بیماروب گریدنک حالتی و یونانستانده‌غی صوڭقی عادشه‌نی بیان ایتكاندن صوڭر گریدنی نه صورتله اداره لازم ایکانچیلکنی قرار لشدير رغه حامیلری دعوت ایتمشدیر.

جواب ایچون امام محمدناش بحرالرايق ورد المختار ده منقول اوچ جمله‌سی کافیدر. عموم بلو اغه بارغم‌ه حاجت يو قدر. عموم بلو اني بزو افضل بیان ایچونکنه يازدق. هم عموم بلو انى معنای سز آڭلاغانچه شعر خنزیر دن بشقه نرسه ايل، بوياب بولى دیگان سوز تو گلدر. بلکه عموم ملت اسلامیه بوياغان بوچکه وسائل بوياغان صاوتلار استعمال قىلەلر. بونلارنى بو اشـدن تو قاتاًمـق مـمـكـن دـگـلـدـرـ. شـوـنـكـ اـيـلـ مـبـتـلـاـ اوـلـفـانـلـرـ دـيـمـكـلـرـ.

اعلان‌لر

اعلان

مسلمان استاذ بیکه لرینک آدابی

نام رساله

حجاب حقنە ایکى مسلك وار لغى معلوم در. حجاب تىوش ديو چىلەر بورا. بالنى او قوسه ياور و پا ترى بىسن كور مىش ترک خانملارىدە بوفىركىدە اولوب فنى دليللر. ايله اثبات ايتىدىن و حجاب تىوش فـڪـرى نـهـ فـدـرـ طـوـغـرـىـ اـيـدـىـ كـوـرـوـبـ مـنـونـ قـالـهـ جـقـدـرـ. اـوـقـوـبـ كـوـرـوـ لـرـ يـنـىـ توـصـيـهـ اـيـكـمـزـ. اـورـ بـىـنـورـ غـ هـ قـارـغـائـىـ كـتـابـچـىـلـرـنـهـ صـاتـلـورـ. بـهـاسـىـ بـرـهـ مـلـبـ ١٠ـ تـينـ.

3 - 1

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى حسينوف.
محررى فيضخان داودف.

يور طنده مساكن عبد الله حسینفانك، ٢٧ اوكتابر كىچ آط سر ايندن ايکى آطينى تر انتاسى ايله وباشقە نرسه لرينى اوغر لاغانلىر. بارسى ٢٥٧ صوم قىيدىندەدر.

تصحيح

وقت ناك ٥٣٧ ټومير ناره روسيده ياغه ايکى مك پوددن آرتق آلتون چغار ينۇون يازوب بوندن صولىڭالىڭ كوب آلتون چغار وچى شرکت لينسکى فيرماسى بولنوب بول شرکت بلقرى اوكتابر باشىدىن بول ياغى اوكتابر باشىنى چە آلطى يوز يەش دورت مك پود آلتون چغار و بول هر پودنە ٦ مك صوم فائده ايتىكلان ايمش. وقت ذاك بو خبرنى يازوى بيان الحق ناك ٧٠ مك فونتىنى يازوى كېمىز كورىنەدر. چونكە بتون روسيده دن يلينىدە ٢ مك پود آلتون چقار لاغانى حالە «وقت» بىر يان بىر فيرمادن ٦٧٤ مك پود آلتون چغار توب بول شر. كىنى بىك تيز بايتقانى كېي وطنمىز اولان روسيەنيدە بىر يل ايجىنە تمام بايتوب قويىشدەر. و قىنكى بونداي فائىدەلى خبرنى يازوينە كوب كىسىه لار قوانز لار.

ادارەدن جواب

فو غالىيىدە امام محترم يونسى جنابلىرىنە!
مكتوبكىز بىك او زون او لىدىغىلە، بىر اپر مكر راپر
مسئلە توغرىسىنە بلا فايىدە سوز او ز اتمىدر. بناه عليه درج ايدىلدى. ويازدىغىكىز روايتلار بار ده درست و بىك گوز لىدر. فقط بار ده شىيخىن ر حمەدا الله قوللىرىدر. بىز ايسىه امام محمد ر حمە الله ناش شـعـرـ الخـنـزـ يـرـنـىـ طـاهـرـ صـوـعـهـ توـشـسـهـ نـجـسـلـمـىـ آـنـكـ اـيـلـ زـمـازـ قـيـلـمـقـ درـسـتـ دـيـگـانـ سـوـزـنـىـ بـحـرـ الـرـايـقـ وـرـدـ المـختارـ دـنـ عـبـارـ تـلـ نـقـلـ اـيدـوبـ يـازـ دقـ.

اگر سز ناش فكرييڭىز كە امام محمد قوللە عمل قىامق آغىر كىلسە شىيخىن قوللە عمل قىلورسز. لىكن بىز امام محمدنى امام فى المذهب دىب طاينغانمىز آناث قوللە عمل قىلساق عند الله و اخذه قىلەنەسەق كىرك دىمەز. امام محمد جامع الصغير ده شىيخىن قوللى نقل ايتەشىدر. بىز كە

حاجیلرە معاونت جمیعتى ادارەسى طرفىن

اعلان

کچن آوغوست ۱۹۱۹ ندە آفمسجد (سیمفر و پول) شەرنىدە فەریم مفتیسى حاجى عادل میرزا فاراشایسکى نىڭ رىاستىنە بولۇناراق «حاجیلرە معاونت جمیعتىنىڭ» زىم كشادى انعىقاد اىلدى. رسم كشادىنە تاوارىچىسىكى ولايت غوبىرناتورى، وىتسە غوبىرناتور، دوارىييانلىرىڭ ولايت رئىسى، ولايت زىمىتىساىى رئىسى و فەریمك شەرلىرى و فەریمك شەرنىن طوبىلانان يوز دن زىيادە كىيمىسىلەر موجود ايدىلر.

حاجیلرە معاونت جمیعتى تأسىىىندىن مقصد بىچارە حاجیلرە هەر دراو مادى و معنوى ياردەدە بولۇنوب حاجیلرە حقوقى و انسانىتىنى مەدافعە اىدەجىكدر. بونكىل، بىر اپر جمیعتىڭ ادارەسى ۱) مكە مکرمە و مەدینە منورە يە عزىزىت اىدەجەك حاجیلرە هەر چىشىد معلومات يېتىشىرىمك اىچۇن ھېئىتلەر (بىورو) تشكىيل اىدەجىكدر؛ ۲) حاجىلر يولىدە قىلغۇزىڭ اىتىمك اىچۇن دليل (پر اوادىنيك) فرقەلەرى تشكىيل اىدەجىكدر؛ ۳) حاجىلر اىچۇن خانەلار تنظىم ايدوب بىو خانەلردىن فەرا حاجىلر اىچۇن ياناق مجانا و يېرىلەجىكدر؛ ۴) حاجىلار كوتىرمىك حىننىدە پاراخود صاحبلىرى و دەمير بىول ادارەسى اىلە مقاولەلر ياباچاقلىر، خستە حاجىلرە ياردەم اىدەجىكدر؛ ۵) حاجىلرە عزىزىتىنى نظامە قويىق اىچۇن و تامۇزنا، قارانتىن و سائىر يېرىلەرde حاجىلرە حالنى يېتكىلىشىرىمك اىچۇن حكومتە عرىضەلەر و يېرىجىكدر و ۶) پاراخود قامپانىيەلەرى وغىرى كىيمىسىلەر طرفىن حاجىلر آللەنلەماماسىدە و قىيىانلەماماسىدە غىرت اىلەجىكدر. «حاجیلرە معاونت جمیعتىنىڭ» ادارەسى (پر اولىيىدىسى) آفمسجد (سیمفر و پول) شەرنىدە بولۇنوب فيئودوسيا (كەھ) شەرنىدە جمیعتىنىڭ «محللى ھېئىتى (فو مېتاسى) بولۇنويور. روسييەنەن ھەر يىزىن جمیعتە اعضا قبول او لۇنويور. حقىقى اعضا يازلىق حقى سىنۇي اوج روپىلەدر. ادارە رئىسى: فەریم مفتیسى حاجى عادل میرزا فاراشایسکى.

رئىس معاوينى: س. س. فەریم.

خزىنەدار: حاجى سليمان بىتولاييف.

رسىيد مەدىييف.

سقىءە تارىلر: س. و. فانستانسق.

اعضا يازلىق وھر چىشىد، علوماتلىر آلمق اىچۇن مراجعت:

г Симферополь (крымъ)

Въ Правлениѣ Общества попеченія о
поломникахъ мусульманъ.

г. Theodosia

Въ Комитетъ Общества попеченія о
поломникахъ мусульманъ